

Center for Bygningsbevaring i RAADVAD ANVISNINGER til Bygningsbevaring

Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler til behandling af udvendigt træværk

af Søren Vadstrup

Dato: Januar 2010



For at mindske alge- og skimmelvækst på *udvendige* overflader, tilsætter visse malingsproducenter såkaldte *fungicider/svampemidler* til deres maling eller grundingsolie. Disse produkter må kun anvendes udendørs. Til indvendig brug er maling og olie tilsat fungicider ikke nødvendig.

Hvis man ønsker at fjerne en eksisterende alge- eller skimmelvækst på udvendigt træværk eller forebygge mod dette inden malingen kan man anvende et af Miljøstyrelsen godkendt biocid. Nedenfor findes et sammendrag af Miljøstyrelsens liste.

Liste over godkendte biocider

Listen er et oversigtligt sammendrag af Miljøstyrelsens Database over godkendte pesticider og biocider, der findes på Internettet, på adressen: [http://www.mst.dk/Bekaemp/2006Oversigt\(3\).rtf](http://www.mst.dk/Bekaemp/2006Oversigt(3).rtf).

Miljøstyrelsens Database opdateres løbende og er derfor altid mere aktuel og retvisende end denne oversigt. Alle oplysninger skal derfor checkes i denne før brug.

Godkendte aktivstoffer

A	3-iodo-2-propylbutyl carbamat
B	3-iodo-2-propynylbutyl carbamat
C	Borsyre
D	Cupricarbonat basisk
E	Dichromat
F	Dinatrium-octaborat
G	Dinatrium-octaborat-tetrahydrat
H	Dinatrium-tetraborat-decahydrat
I	Kobber(II), dissocieret
J	Kobber(II), dissocieret
K	Kobber(II)HDO
L	Kobber(II)hydroxidcarbonat
M	Kobber(II)sulfat
N	Permethrin
O	Propiconazol
P	Tebuconazol

Godkendte produkter:

	Firma:	Aktivstof:
x Aquapilt W 100 (V)	Teknos Schou A/S	A
Beta Imprægnering 60 (V)	Beta DK A/S	C, H
Bondex Trægunder (V)	S.Dyrup og Co A/S	B
Boracol 20 (V)	Kai R Spangens Eterf. I/S	G
Boracol 40 (V)	Kai R Spangens Eterf. I/S	G
Borup Møbel og træbeskyttelser+ (T)	Tanaco Danmark A/S	N
x Bridex Trægunder (T)	Brifa Maling & Lakindustri	B, O, P
Cuprinol Trægunder 2950-2411 (T)	Akzo Nobel Decorative Coatings A/S	B, O
Diffusit (T)	BASF A/S	C, H
GORI 11 (T)	S. Dyrup og Co A/S	B, O
x GORI 22 Trægunder (T)	S. Dyrup og Co A/S	B, P
x GORI 22/7 Trærestaurering (T)	S. Dyrup og Co A/S	B, N, O, P
GORI Aquaperm Trærestaurering (V)	S. Dyrup og Co A/S	N
x GORI Desinfektion (T)	S. Dyrup og Co A/S	O
x Hempitox 6722 (T)	J.C.Hempels Skibsfarver A/S	B, O, P
x Impel Borpatroner (V)	Kai R Spangens Eterf. I/S	F
x Pinotex Base nr 561-2493 (T)	Sadolin Woodcare A/S	B, O
Pinotex Aqua Base 562-2493 (V)	Sadolin Woodcare A/S	B, O
x Pinotex Trærenovering 980-2376 (T)	Sadolin Woodcare A/S	N, O
Profa Træværn Grundingsolie (T)	Profa AmbA	O
Profa Træværn Grundingsolie (V)	Profa AmbA	B, O
x Rentokil P-VAC (T)	Rentokil A/S	O
x Resistol (T)	Hickson Timber Products Ltd	B, O, P
Secu Træbeskyttelse (T)	Larco A/S	B, P
x Solignum Trægunder (T)	Brifa Maling & Lakindustri	B, P
x Tanalith 3402 CBC (T)	Hickson Timber Products Ltd	C, E, I, M
+ Tanalith 3420 CCP (T)	Hickson Timber Products Ltd	E, J
+ Tanalith E (T)	Hickson Timber Products Ltd	C, D, O, P
+ Wolmanit CX-8 (T)	BASF A/S	C, I, J, K

Anvendelsesområder

Midlerne mærket **+** og **x** må ikke bruges i private haver eller bygninger, eller i de områder eller bygninger i offentlige haver og parker o.lign., der er tilgængelige for publikum. Midlerne må heller ikke bruges i skel mod offentlige veje og private haver.

Midler mærket **+** må kun anvendes af personer, der har gennemgået et anerkendt giftkursus for det pågældende anvendelsesområde.

Midler mærket **x** må kun anvendes af førnævnte personer og af personer, der anvender midlerne erhvervsmæssigt.

Overtrædelse af disse regler medfører strafansvar.

MAL-kode og værnemidler

Produkter mærket (T) har bl.a. terpentiner som opløsningsmiddel (70-80%) og deklarerer derfor med MAL-koden 2-1. Produktet kræver derfor gasfiltermaske og handsker som beskyttelses/værnemidler.

Produkter mærket (V) har vand som opløsningsmiddel og deklarerer derfor med MAL-koden 001. Produktet kræver handsker som værnemiddel.

Oliegrundning af træ med rå eller kogt linolie

Anvender man kogt eller rå linolie til oliebehandling af træ, må man ikke blande linolien og bekæmpelsesmidlet sammen. Man skal eller kan heller ikke blande 'Atamon' eller knust zinksulfat (zinkvitriol) i linolie som fungicid. De nævnte stoffer er i 'vandfase' og lader sig ikke blande med eller opløse i linolien.

Linolie kan *hæmme* udvendigt træs fugtoptagelse, hvorved risikoen for råd og svamp mindskes. Af denne grund behøves der *ikke* tilføres hverken bekæmpelsesmidler eller fungicider til linolien. Det skal derfor anbefales at dette helt undlades.

Nyt træ skal normalt hverken have linolie eller linolie med biocider før det males med linoiemaling. Her er 2-3 gange linoiemaling til fuld og hel dækning tilstrækkeligt.

Gammelt træ, som skal linoiemales, skal *inden selve malings-påførslen*, oliegrundes rigeligt med linoiefernis for at tilføre træet de manglende olie- og modstandsstoffer, til bl.a. at afvise fugt og vand.

Som nævnt kan man godt, inden oliegrundningen af ældre træoverflader med linoiefernis, tilføre træet et biocid/ bekæmpelsesmiddel jf. Miljøstyrelsens liste. Dette skal ske inden selve oliegrundningen.

Er træet meget trøsket og nedbrudt eller halvnedbrudt anbefales det at stryge det med *trætjære* – enten i ren form, gerne opvarmet til stuetemperatur, eller iblandet 25-50% linoiefernis. Denne behandling vil være en måned om at hærde (i lys og luft), men herefter vil træet blive hårdt og fast igen og muligt at male videre på.

Brug af Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER

Center for Bygningsbevaring

Center for Bygningsbevaring i Raadvad er et uafhængigt Viden Center for håndværk og bygningsrestaurering. Centeret udfører forskning og videnindsamling, information og oplysning, kurser og undervisning samt projekter og konsulentopgaver for private husejere, håndværkere, rådgivere, myndigheder og selskaber.

Brug af Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER er fortrinsvist rettet mod private husejere, men må gerne benyttes, citeres fra og ”klippes i” af tegnestuer, håndværksfirmaer eller andre til professionelle formål, f.eks. til arbejdsbeskrivelser til restaureringsarbejder. Det er **ikke tilladt** at bringe uddrag fra, klippe i eller viderebearbejde/rette i Center for Bygningsbevarings anvisninger i trykte publikationer, på internettet eller anden offentlig formidling uden skriftlig tilladelse fra Center for Bygningsbevaring.

Center for Bygningsbevarings Bygningsbevarings-HÆFTER

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER er samlet til en række Bygningsbevarings-HÆFTER, der kan købes i trykt og hæftet form. Se nærmere på www.bygningsbevaring.dk under ’Bøger’.

Center for Bygningsbevarings Bygningsbevarings ARBEJDSBESKRIVELSER.

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER kan suppleres med detaljerede arbejdsbeskrivelser, der er en punktopstillet udførelsesvejledning, inklusiv materialespecifikationer og udfaldskriterier. Arbejdsbeskrivelser udarbejdes af Center for Bygningsbevaring efter aftale.

Telefonrådgivning

Center for Bygningsbevaring kan kontaktes fredage fra kl. 10-14 for rådgivning om bygningsbevaring.

Forbehold

Der gøres opmærksom på, at brug af Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER altid vil bero på en konkret vurdering på stedet i hvert enkelt tilfælde. Centeret kan derfor ikke påtage sig noget ansvar for anvendelsen af beskrivelser, anvisninger m.m. i de tilfælde, hvor Centeret ikke selv har et aftalt ansvar for denne bedømmelse.

Bygningssyn og rådgivning

Center for Bygningsbevaring i Raadvad har etableret en landsdækkende rådgivning, der kan påtage sig at udføre en uvildig bygningsundersøgelse. Specialuddannede fagfolk gennemgår huset eller dele af det og udfærdiger en rapport over bygningens tilstand, dets særlige problemer og de anbefalede indgreb, listet op i en prioriteret plan og vedlagt anvisninger på selve udførelsen. Et bygningssyn kan suppleres med en gennemgang af bygningens energiforhold hvor der gives anvisninger på, hvordan bygningen kan energiforbedres under hensyntagen til bygningens bevaringsværdier. De konkrete arbejder udføres af håndværkere efter husejerens eget valg.

Koordinering

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER opdateres og nyredigeres løbende og de har erstattet alle tidligere informationsmaterialer fra Raadvad-Centeret om praktisk bygningsbevaring.

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER og hæfter på www.bygningsbevaring.dk er koordineret med Kulturarvsstyrelsens ’Information om Bygningsbevaring’ på www.kulturarv.dk og Indenrigs- og Socialministeriets vejledning: ’Bevaringsværdige bygninger – sikring af bevaringsværdier’ www.social.dk.

Tak til

Center for Bygningsbevarings ANVISNINGER er blevet opdateret og udbygget i 2009-10 med støtte fra Åse og Ejnar Danielsens Fond, Sonning-fonden og Margot og Thorvald Dreyers Fond.